

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מג.

עין משפט נר מצוה

א ו א"מ פ"ח מהל' אשות ה"ל"א סמג לאון פ"ח טו"ש"ע א"ש"ע ס"י כ"ה פ"ח א
 ז ב מ"י פ"ט ש"ס ה"ל' ח ופ"ה מ"ט נ"ל"ב סמג ש"ס טו"ש"ע ש"ס ס"י ק"ב פ"ח א
 ג א מ"י פ"ט מהל' אשות ה"ל' כ"ה סמג ש"ס טו"ש"ע ש"ס ס"י ופ"י כ"ה פ"ח א
 ד מ"י פ"ט מהל' אשות ה"ל' טו"ש"ע ש"ס ס"י ופ"י כ"ה פ"ח א
 ה ו מ"י פ"ט מהל' אשות ה"ל' ופ"ג מהל' עבדים ה"ל' טו סמג ש"ס פ"ג טו"ש"ע א"ש"ע ס"י ק"ב פ"ח א
 ו ז מ"י פ"ט מהל' אשות ה"ל' י"ד סמג ש"ס טו"ש"ע ח"מ"י ס"י מ"ד פ"ח א

[רבי שמעון סבר ב'ו]. והשמה פלוגי בתרתי בעמד דין ודלול עמד דין אכל קשה דסוף סוף כיון דלרין לומר דפטור מקרבן אע"ג דלוי מודה מיידיי א"כ בתום דחק לחלק בין קנס זה לשאר קנסות אלא הוה ליה למימר כי קאמר רבא דממונה הוה לענין הודאה הו"ק לאציי אמאי תלי ר"ש קרבן שזעוה צהודאה ארדבה הודאה תליא בקרבן שזעוה ועוד היכי הוה זעי למילף הודאה מקרבן הרי קרקעות דפטור מקרבן אע"ג דלוי מודה מיידיי ועוד הא דלמר לקמן הא עמד דין משלם כו' משמע אלא ומהפכה דקאי ביה אס עמד דין חייב קרבן אע"ג דלא נגרה ומתה ומפרש ר"י דלציי מייבעיא ליה כיון דלוי מוריש לבניו אפי' עמד דין לר"ש צמתי' משום דלוי ארס מוריש וזות צמו לבנו ומחייב וזות צמו לו זמן שלל צל לירו ה"ה לענין שזעוה דלר"י למעטו מוכחש אע"פ שממון גמור הוה לענין הודאה כשמודה כשעמד דין מ"מ שס קנס עליו כיון דלס היה מודה צאונס ופיטוי ואל היה מודה שעמד דין פטור וסוף הסוגיא מ"מ לא תיישבן:

בת הניזונת מן האחין מעשה ידיה צמי. מדאורייתא

פשיטא ליה דהוי לעגמה כדדרשנא לקמן מההנהלמס אלא מדרבנן זעי מדתלי טעמא צמונות ומדמיימי עלה מאלמנה ומייבעיא ליה כיון דניזונת משלהן מי התקינו להו רבנן מעשה ידיה תחת ממונת או לא וכן משמע כל הסוגיא ולקמן דזעי מ"ט דרז ה"מ למייבעי נמי מ"ט דרז שטס דמדאורייתא מודה דהוה לעגמה אלא נקט רב משום דקאמר צדיא דמעשה ידיה לעגמה אף מדרבנן וק"ל מגמגס רש"ז"ה דהכא משמע דטפי הוה מעשה ידיה שלה כיון שניזונת צעל כרחס צנחאי צ"ד ממה שהיתה ניזונת מדעתס ולקמן צריס אלמנה (דף ק"ה): גצי אלמנה משמע אפיכא צדורסה כיון שניזונת ע"י תנאי צ"ד הוה מעשה ידיה שלהן טפי ממה שהיתה ניזונת מדעתס וצ"ע ^ו [ודחק לחלק בין אלמנה לצת דניחא ליה צהרווה דמ"מ סצרה הוה אפיכאל]:

עשו אלמנה אצל הבת כבת אצל האחין. וא"ת אלמנה אצל הבת אמאי קרי ליה נכסיס מועטין בשלמא גצי בת אלל אחין מועטין צפ' מי שמת צ"צ קלט: וסס) כלי שיונו אלו ואלו עד שיצגרו אלל הכא אין שייך אומו שיעור שהאלמנה יש לה לעולם מוונות ונראה לר"י דדוקא כשיס אלמנה וצניס וצת תקנו לאלמנה ונתנו לה מה שהיה ^ט ליקח לצת ואלו עד שתיצגרו הבת אלל כשאין אלו אלמנה וצניס או אלמנה וצת שהצת יורשת לא עשו תקנה צצזיל ההלמנה דמשום אלמנה לא ראו להפקיע כח הירושה אלל כשצבר הפקיעו צצזיל הבת וצצזיל הבת הפקיעו טפי לפי שהיא יורשת כשאין צניס וכן משמע צירושלמי צפרק מי שמת דלמר הסס אין ההלמנה דוחה את הצנות ולא הצנות דוחה את ההלמנה ופעמיס שהאלמנה דוחה את הצנות על ידי צניס ואת הצניס על ידי הצנות: **ל** בשאינה ניזונת. פירוש מן האחים אלל מן האב היתה ניזונת ומשום הכי פריך אי צשאניה ניזונת מאי למימרא דפשיטא דלאחר מיתת האב דמת האב הרי של אחין נמי לא איצטרין הואיל וניזונת היתה מן האב פשיטא דירושין אותו ואית ספריס דלל גרסי מאי למימרא אלל גרסי אי

ומודה בקנס פטור. והרי לא תצטו אלא קנס לצדו ועליו נצטע וכיון דלוי אודי ליה קמן לא משלם כי כפריה נמי ללו ממונה כפריה: **צ** הניזוניס מן האחין. שכן הוה תנאי כתובה צפרקין (לקמן דף נ"ג): עד נוקצן דיהויין ליה ומיזונן מנכסיי בן דמלקחון לגוצרין:

לאו מדידהו. אלא מתנאי כתובה אלמן: **אלמנה ניזונה מנכסי יתומים.** דהאי נמי תנאי כתובה הוה צפרקין [סס] את תהא יצבא צציתי ומיזונת מנכסי כל ימי מיגר ארמלותין: **ומעשה ידיה שלהן.** אלמנא צצמקוס אכ קיימי:

צפו ניחא ליה (ב) **צהרווה.** שתרמיח מעשה ידיה (א) לצד מפרנסתה: **אלמנה אלל הצט.** מי שמת והניח אלמנה וצת: **צנכסיס מועטין.** שאין צפן כדי פרנסת שניס עשר חודש כדלמר צפ' מי שמת צצ"צ קלט: וקטני [סס] הצנות וזונו והצניס ישאלו על הפתמיס: **טעמא דצחיי האב** עשתהו וצה צו האב להורישו לבניו: **הא לאחר מיתת האב** עשתהו הוה לעגמה מדאצטרין לתנא לשמועיין לא צשאניה ניזונת. כגון שלל הוה נכסיס: **מאי למימרא.** דיוקא לא אצטרין לשמועיין דעשתה לאחר מיתת האב לעגמה ואי לשמועיין הוה גופה דמה שעשתה צחיי האב לאחיס פשיטא דהא זכה צה צה אכ דממונה הוה ולאו קנסא: **אפי' תמאן דלמר.** צצמכסת גיטין (צ"ג) פלוגתא: **להעדפה.** לעולם לדיוקא דילה אלצטרין לשמועיין דמעשה ידיה לאחר מיתת אכ לעגמה וצשאניה ניזונת דלל תימח וצת שזיכתה תורה לאכ צצמון הוה להורישו לבניס דקשיא לך צצמאי תיזונן הא לא גרעה מעצד עצרי כי אלצטרין לשמועיין להעדפה משעשה ידיה עודף על מוונותיה אלצטרין לשמועיין: **אמר רבא וני צצרה רצה כרז יוסף.** דלוחצה להא תיזבחא לא הוה ידע דליכא העדפה ומאי לדחוי ולצנויי צשאניה ניזונת ולהעדפה טעמא ידע דתיזבחא מעלייתא הוה והכי קשיא ליה מממני' אררז שסת: **דקסני.** ממני' מציאתה עם מעשה ידיה ולמה לי למתנייה והא לא שייך למיתני אע"ג שלל צצתה דממאן צצתה: **אלל לאו ה"ק מעשה ידיה כמציאתה.** דמה שעשתה צחיי האב האכ לעגמה: **כ** **מציאתה כו'.** דמציאתה פשיטא לן דלעגמה דו' אפי' צחיי האב לא זכי צהן אכ אל"כ סמוכה על שלחנו כדלמריין צצ"מ (דף צ"ג): ומשום אציה דכיון דלוי חייב צמונותיה צחיי דקמן צצפירקין" האכ אינו חייב צמונות צמו ווי אמרת מציאתה לעגמה תו לא היצ לה מוונות ולקמן צפירקין" נמי אמרי'

וכי כחיהו ממונה מנכסי האב: **דכסיי והסנהלמס אותס.** עצדיס כעניס: **זכוס צפו.** זכות שזיכתה לו תורה צצתו: **ואימח צצפוי הצט וקנסוס.** דלוגס וחבלות הכתוב מדבר אלל מעשה ידיה דמדי דשכיח וצכרי צה ממונה דהא מיתונא מייניחו אימח דידהו הו: **צערה דגופא הו.** וצערה לא זכי ליה רחמנא לאכ צצתניחא צצחובל (צ"ק פ"ז): צצנו וצצתו הקטניס יעשה להס סגולה: שפצעה

צשאניה ניזונת אפי' למ"ד כו' וכן עיקר ומייירי צשאניה ניזונת לן מן האב ולל מן האחין דלאחר מיתת האב אית לן למימרא דמאי צצצפרי (פ' יאה) לא מפיך ליה מהאי קרל אלל דריש לה מנכסיר כחושב צצמא"ס: **צגריד שאין אדם מוריש זכות בתו צצבנו.** תימה אמאי אלצטרין קרל להכי הא היא גופה לא נפקא לן דמעשה ידיה לצציה אלל מלמנה מה אמה מעשה ידיה לרצה אף צת מעשה ידיה לצציה ואמה גופה אינה עובדת לא את הצן ולא את הצת דלאחר מיתת האב גופה דמת האב קטנה דהקישא לא איצטרין אלל לנערה אלל לקטנה לא צריך הקישא דהשחא צצוני מוצן לה מעשה ידיה מייבעי. ^ט א"ג"י אי לאו הא קרל ה"א למה לקטנה אלצטרין לשמועיין דאין מעשה ידיה לאחין דומיא דלמה ולא הוה ידע' נערה אלל תימה דהשחא צצוני מוצן לה הו ק"ו וימח דין: **הב"ר** ודע תלמר וכי אס קיץ ידיה לא תהיה חללה של אכ אלל מפסיד מעשה ידיה וצמתיין צצחובל (צ"ק דף פ"ז) הקוץ יד עצד עצרי של צצירו ^ט ונתן דמי שצת גדולה לעצד ודמי שצת קטנה לרצו ורבנן אמרי יתן הכל לעצד וילקח צהן קרקעות ^ט והוא אוכל פירות ויש לומר דפשיטא ליה דמייירי צצצלות קטנות שאין צהן צצטול מלמכה דאי יש צהס הפסד מעשה ידיה אמאי אין מוריש לבנו כמו שמוריש מעשה ידיה להכי פריך דידה נינהו:

א) שזעוה לה: ב) ס לקמן פ"ה א) א) צ"כ ק"מ: [ע"ש] ד) [ועל מ"ב]. ס) [צ"מ ג"ג]. צ"ק פ"ז: לקמן נ"ח: גיטין ו' א) צ"ק פ"ז: א) [נכסיס מד. ק"ל]: ח) קדושין ט"ז. ט) צ"ק פ"ה. ט) [לקמן דף ט"ג]. ט) [דף נ"ג]. ט) מ"י כ"י. ט) [וע"ע חו"פ קדושין טו. ד"ה י"ב וצ"ק פ"ז: ד"ה דמ"ב]. ט) מ"י כ"י. ט) [צ"ל והר"ן].

תורה אור השלם

1. כפשיב פתושב יתיה עפק עד שנת היבל יעבר עפק: ויקרא כ"מ 1. ויתיה פי יאמר אלך לא אצא מעפק פי לא אובך ואת ביתך פי טוב לו עפק: דברים טו טו 2. והתנהלתם אתם לבניכם אחרים לרשת אחוזה ולקבלת בהם תעבדו ועבדיכם בני ישראל איש באחויו לא תרדה בו פפרך: ויקרא כ"ה מו

הגהות הב"ח

ה) רש"י ד"ה צמו כו' לצד מפרנסתה. י"ב כולמר דמיימת: ב) ת"ה ע"ז ט' ט' שהיה לה לומר ג) א"ל חבלות כו' יש קטניו אביי אמר נתן וכו' ורבא אמר יתן:

מוסף רש"י

מעשה ידיה. שעשתה צחיי אפי' עשה אצמא פשיטא גבתה. כגון כפר שפולה. מה האב הרי הן של אחין. ומשום לעולם וזה צו האב ולא דמי לעצד דלל הוה ממון על שעת דין ויעשוהו דהא אי חוזה מופטר (יעבר ח"ב). יובל הרב לומר לעבר. כענין עשה עמי. מלמכה. ואינו נדך. אלל חוזר על הפתמיס (גיטין י"ב). להעדפה. המותר על מוונותיה (ב"ק פ"ז). זכות בתו. זכות שזכתה לו מורה צצצת צמו (קדושין י"ד).

תוספות ר"ד

בע"א מיינה רבינא מר"ש בת הניזונת מן האחין מעשה ידיה למי אחיס במקום אב קיימי מה החס מעשה ידיה לאב ה"י מעשה ידיה לאחין. איד לא דמי [לאב] החס מדידה מיתונא הכא לא מדידה מיתונא אלא מתנאי ב"ד קאכלי פי שכן כתבו בה כחובתה שכן נוקצין דיהוי לייבי מינאי אונן מיתונן וכו' א"ל הניתנה אלמנה ניזונת מנכסי יתומים ומעשה ידיה שלהן. פי' והאי נמי תנאי כתובה הוה שכן כותב לה ואת תהא יתבא בבית ומיתונא וכו' אלמא במקום אב קיימי מי דמי אלמנתו וכן נראה ליה בהרוחה. ב"ה נוחא ליה בהרוחה. ור"י פשיטא מוקתני מעשה ידיה ומציאתה אע"פ שלא גבתה מה האב הרי הן של אחין. בשלמא מעשה ידיה איכא גוביינא אלא מציאתה ממאן גביא אלא לאו הכי קאמר מעשה ידיה כמציאתה מה מציאתה כחיי האב לאב לאחר מיתת האב לעצמה ולעצמה דהא אפילו כחיי אביה לא זכי בהו האב אלא משום אביה שסמוכה על שלחנו ואינו חייב לזונה כחיי אבא אחין בע"כ יהבו לה מוני ^ט כחיי אביה לפיכך אינן זוכים במציאתה אף מעשה ידיה כחיי אב לאב לאחר מיתת האב לעצמה. איתמר נמי אריי א"י בת הניזונת מן האחים מעשה ידיה לעצמה אמר (ר"ה) נ"ב כהנא מ"ט דרב דכתבי והתנהלתם אותם לבניכם אחרים אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם. מגיד לך הכתוב שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו:

א) צ"ל היכי הוה מונו מנכסי צביה.